



हास्त्रो कुरा

कुलेखानी-सिस्तेरी सडकमा दबाव

हेटौडालाई काठमाडौंसँग जोड्ने बैकल्पिक मार्गको खोजी भएको तीनदसक भयो । यो बीचमा धेरै सरकार आए गए त्यसको कुनै लेखांखोखा छैन । दुईदसक अधिरेखी संचालनमा आएको भीमफेडी-कुलेखानी-फर्पिङ शडक अहिलेपनि निर्माणाधीन नै छ । यो सडकमा यात्रा नपाने कर्मी हलान् । सबैले यो सडकमा यात्रा गर्दा सरकार लाई सरादै यात्रा गर्न रिहेका हुन्नन् । गत अरोजाको बाढीबाट क्षतिप्रस्त कुलेखानी-सिस्तेरी-छैमले सडक पुनःनिर्माणकार्यको बागमरी प्रदेशका भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री अमन मास्केले केहीदिन अधिमात्र अनुगमन गरेका छन् । मन्त्री मास्केतहित काठमाडौं दक्षिणकाली नगरपालिका प्रमुख मोहन बस्नेत, मन्त्रालयका सचिव अमृत श्रेष्ठ, यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय हेटौडाका निर्देशक नवीन सिंह, प्रदेश राजधानी पूर्वाधार विकास विषेश आयोजनाप्रमुख देवनारायण यादवलागतले अनुगमन गरेका थिए । मन्त्री मास्केले हेटौडा-काठमाडौं जोड्ने छोटो दुकाको सिस्तेरी-दक्षिणकाली सडक खण्डको लेनडाँडा, छैमलेलगायत क्षेत्रमा सडक निर्माणको क्रममा भएका अवरोध तथा समस्याबारे जानकारी लिएका थिए । उनले यो क्षेत्रका स्थानीय तथा जनप्रतिनिधि र सरोकारवालासँग छलफल गरेका थिए ।

मन्त्री मास्केले कुलेखानी सिस्तेरी खण्डको विपद् प्रभावित ३ खण्डको स्थलगत अवलोकन गरेका थिए । विपद्वाट अस्त्री पुरोको यो सडकको ३ खण्डमा ठेक्का लगाएर पुनःनिर्माणको काम भइरहेको छ । यो ठेक्काको गुणस्तर, प्राप्ति, तथा व्यवस्थापनको विषयमा मन्त्री मास्केले अनुगमन गरेका हुन् । प्रदेश राजधानी पूर्वाधार विकास विशेष आयोजनामार्फत ठेक्का लगाएर सडकको पुनःनिर्माण तथा स्तरोन्नतिको काम भइरहेको छ । गत असोजको वर्षाका कारण यो सडक खण्डको ३ स्थानमा सडक बगाएको थिए । जस्तमध्ये कुलेखानी जलाशय मुनीको सिमखोला पुलमा क्षीरी पुग्नुको साथै पहुँचमार्ग बगाएको थिए यस्तै अनुगमन गरेका थिए । यो खण्डको सडक बगाउँदा प्रदेश सरकारको २० करोड रुपैयाँको आर्थिक क्षीरी भएको प्रदेशका पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले बताएको छ । ट्याक्समेस्ट असोजे गरिएको थिए । तत्कालका लागाएर सडक खण्डको ३ स्थानमा करिव १ किलोमिटर सडक बगाएको थिए । जस्तमध्ये कुलेखानी जलाशय मुनीको सिमखोला पुलमा क्षीरी पुग्नुको साथै पहुँचमार्ग बगाएको थिए यस्तै अनुगमन गरेका थिए । यो खण्डको सडक बगाउँदा प्रदेश सरकारको २० करोड रुपैयाँको आर्थिक क्षीरी भएको प्रदेशका पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले बताएको छ । यो खण्डमा लाम्ब वाल सहित मैसिनरी वाल लगाएर सडकको ट्रायाक निर्माणको काम भइरहेको छ । सिमखोलामा बेलीबिज्ज लालने कार्य अधिक बढाइएको छ । यो बेलीबिज्जको पनि गतिले कहानी अगाडि आएको छ । खोलामा पुल हाल्न उपर्युक्त स्थानमा पुल हाल्न नदिने स्थानीयवासीको अवरोध छिचोल प्रदेश सरकार लाचार बनेको छ र पुरान स्थानमा बेलिबिज्ज हाल्न बाध्य भएको छ ।

असासरम्मान ट्याक तयार गरी ग्रामेल सडकबाट यातायात संचालनको तयारी मन्त्रालयले गरिरहेको छ । निर्माण व्यवसायीलाई कार्ययोजना सहित काम गर्न निर्देशन दिएको छ । ठेक्का लगाएका क्षेत्रको काम छिटो सक्त निर्देशन दिएका मन्त्री मास्केले नागरिकको सहज यात्राका विषयमा कुनै बहानाबाटी निर्गारी काम नगर्न चेतावनी दिए । मन्त्रालय र मातहातका निकायले ठेक्का लगाएका क्षेत्रमा भएका काम गुणस्तरीय र पारदर्शी गर्न उनले आग्रह गरे । निर्माण व्यवसायीको भुक्तानी तथा समन्वयमा प्रदेश सरकारबाट कैनै समस्या नहुने बताएको छ । निर्माण व्यवसायीले कूपैनि बहानामा काममा अलाटलाल गर्न नहुने, समस्या भएका स्थानमा स्थानीय तह, प्रदेश सरकार लगायत निकायले समन्वय गर्ने मन्त्री मास्केले बताएका छन् । नारिकलाई समस्यामा राख्ने, अलाटलाल गरेर समय लम्बाउने काम निर्माण व्यवसायीबाट भएमा मन्त्रालयले कारबाही गर्ने मन्त्री मास्केले चेतावनी दिए । सडक निर्माणका क्रममा भएका समस्याका विषयमा छलफलमा आउन उनले आग्रह गरे । केही स्थानमा निर्माण व्यवसायीलाई कार्यक्रम भएको थिए । नारिकलाई सम्पर्क भएको थिए ।

लोकतन्त्रमा जनताले जितेको दिन र लोकतन्त्रको देखेन । प्रधानमन्त्रीले भने को 'जनताले जितेको दिन' भूक्तीमज्जपको सडकमा लोकतन्त्रले जितेको खुसियाली सेलिब्रेसन हुन्ने गर्दा बिजिकैको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम गर्दै गर्दा बवरहलको सडकमा भने हाराएको लोकतन्त्रको खोजी गरिए थिए । सम्भवतः लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली दिने विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन, त्यससी तै शिक्षा क्षेत्र पनि सबैभन्दा पुरानो पञ्चायत ल्याएको राजतन्त्रले निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने गर्दा बवरहलको सम्भवतः केपी ओलीलाई अनुदारा मात्र होइन निर्माण व्यवस्थामा छैन । अन्तर्भूत अविविक्त, अशोभनीय छुट्राउ भनै लोकतन्त्रको यो एक विचित्र चिह्न हो ।

यो सबै देहदा सम्भवतः के पी ओलीलाई मानार्थ विद्यावारिधिको पदावली देखेन । यो विश्वविद्यालयहरू र विश्वका आवाशिक्षित समदायले केपी ओलीलाई अनिवार्य आवश्यकर र नैसर्गिक अधिकारको लोकतन्त्रले जितेको अर्को सडकमा शिक्षकहरू भने हारिरहेको थिए । जनताले जितेको दिनको कार्यक्रम हुन्ने ग

'कछुवा गति' मा राष्ट्रिय गैरवका ६ सिंचाइ आयोजना

काठमाडौं / सरकारले उच्च प्राथमिकता दिएर अगाडि बढाएका राष्ट्रिय गैरवका दुई दर्जन आयोजनामध्ये सबैभन्दा सुख गतिमा सिंचाइ क्षेत्रका आयोजना देखिएका छन्। सिंचाइतर्फका कितिपय यस्ता आयोजना छन्, जसको निर्माण सुख भएके अवधि साडे ३ दशक नाधिसकेको छ। तर, कमजोर कार्यान्वयन क्षमताको लाई कारिगरी आयोजना बनेको छन्।

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभागका अनुसार नेपालको कल क्षेत्रफल १ करोड ४७ लाख १८ हजार १ सबैहरूसँगै ३५ लाख ५७ हजार ८ सय हेक्टर जमिन कपियोग्य छ। तर, सह र भूमिगत जलस्रोतबाट अहिलेसम्म २५ लाख ३६ हजार ३ सबै १९६ हेक्टर जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा पुगेको छ। यसमा पनि परम्परागत सह र भूमिगत जलस्रोतको भूमिका बढी छ।

नेपालमा कार्यान्वयनमा घटना गाहास्थ उत्पादन (टीपी) मा संबंधित देवी योगदान कृषि खेते गरिरहेको छ। तर, सिंचाइ आयोजनाको गति हेदा राज्यको काममा 'कछुवा शैली' प्रष्ट देखिन्दछ। सिंचाइमा सरकारले ६ आयोजनालाई राष्ट्रिय गैरवका आयोजनाको सुचीमा राखेको छ। जसमध्ये अधिकांशको आयोजनाएको एक दशकभन्दा बढी भइरहेको छ।

बहाई सिंचाइ आयोजना
यो आयोजनाको निर्माण कार्य अर्थिक वर्ष २०४५/४६ बाट नेपाल सरकारले आफै सोतबाट सुख गरेको थिए। बदिया जिलामा ३६ हजार हेक्टर कपियोग्य भूमिमा बढै मिरिन सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने लक्ष्य आयोजनाको छ।

साडे तीन दशक पुरानो यो आयोजनाको २०५०/५१ सम्म भौतिक प्रगति ७२ प्रतिशतमात्र पुगेको छ। कृषि संसाधनीयता लागत १८ अर्ब ९६ करोड ७७ लाख रुपैयै रहेको आयोजनाको सम्पन्न हुने अवधि २०४८/५५ तारिकाको छ। डाङ्गर्भन आयोजनामा ६६ अर्ब १९ करोड ८ रेरी करिदौर विकास आयोजनामा ३ अर्ब ६१ करोड रुपैयै खर्च गर्ने लक्ष्य छ। आयोजनाबाट बोके र बरियाका ५१ हजार हेक्टर जमिनमा बढै महिना सिंचाइ सुविधा पुग्ने छ भने ५६ दन मेगावाट जनाएको उत्पादन हुनेछ।

भेरी-बहाई डाइवर्सन

बहुउद्देशीय आयोजना

नेपालका हिमनदी स्रोत भएका नदीको पानीलाई मझौला नदीमा पानीन्द्रिय गरी बाहै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले अगाडि बढेको आयोजना हो भेरी-बहाई डाइवर्सन।

जापानी सहयोग नियोग (जाइका) ले सन १९६८ मा गरेको सम्बाधमा अध्ययन र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनका आवारमा विभागले यो आयोजना अगाडि



राष्ट्रिय गैरवका सिंचाइ आयोजना

बढाएको थियो। भेरी नदीको पानी बढाई नदीमा स्वास्थ्य जलविद्युत आयोजना कार्यान्वयन थापिएको हो। महाकाली नदीको मुख्य स्रोत रहेको यो आयोजना १२० वर्ष अगाडिको सिंचाइ प्रणालीमा आधारित छ। नेपाल सरकारले यस प्रणालीलाई आधारिककरा गर्न २०५६/५७ बाट राष्ट्रिय गैरवको आयोजनाको रूपमा समावेश गरेको हो। यो आयोजनाको सम्पन्न भएपछि ४५ हजार ३ सबैहरू देविर जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुग्ने विभागले जनाएको छ। २३ हजार ६ सय २२ घरघरीका १ लाख ४२ हजार ३ सय ६६ मानिस प्रत्यक्ष लाभान्वित हुनेछन्। आयोजनाको २०६०/६१ सम्मको भौतिक प्रगति ७०, ७९ प्रतिशतमात्र भएको छ। यस अवधि २०५६/५७ बाट राष्ट्रिय गैरवको आयोजनाको रूपमा समावेश गरेको हो। यो आयोजनाको सम्पन्न भएपछि ४५ हजार ३ सबैहरू देविर जमिनमा सिंचाइ प्रणालीमा आधारित छ। तर, सिंचाइमा सरकारले ६ आयोजनालाई राष्ट्रिय गैरवका आयोजनाको सुचीमा राखेको छ। जसमध्ये अधिकांशको आयोजनाएको एक दशकभन्दा बढी भइरहेको छ।

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ आयोजना

यो आयोजनाको निर्माण

कार्य अर्थिक वर्ष २०४५/५६ बाट

नेपाल सरकारले आफै सोतबाट

सुख गरेको थिए। बदिया जिलामा

३६ हजार हेक्टर कपियोग्य भूमिमा बढै मिरिन सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने

लक्ष्य आयोजनाको छ।

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

साधै २०५०/५१ सम्म

भौतिक प्रगति ७२ प्रतिशतमात्र

पुगेको छ।

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

आयोजनाको लागत ४५ हजार ३ सबै

हेक्टर जमिनमा बढै मिरिन

सिंचाइ प्रणालीमा आधारित

राजी जमरा कूलरिया सिंचाइ

आयोजना

यो आयोजना कैलाली

सिंचाइ सुविधा पुग्ने जस्ता

